

Ö?retim Teknolojileri ve Materyal Tasar?m? Dersine Yönelik Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?retim Teknolojileri ve Materyal Tasar?m? Dersine Yönelik Tutum Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26859>

Özet

Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarım Dersine Yönelik Tutum Ölçeği (ÖTMTDYTÖ), yükseköğretim düzeyindeki öğrencilerin, özellikle öğretmen adayların, zorunlu bir ders olan Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarım dersine karşı geliştirdikleri tutumları ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek, 2013 yılında Çetin, Bağcı, Kinay ve İmrek tarafından geliştirilmiş olup, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları titizlikle yürütülmüştür. Ölçek, öğrencilerin dersin **yararlılık**, **hoşlanma** ve **yadsınma** alt boyutlarındaki tutumlarını çok boyutlu olarak değerlendirmeye olanak tanır.

Anahtar Kelimeler

Tutum ölçeği, Öğretim Teknolojileri, Materyal Tasarım, Tutum, Faktör Analizi, Geçerlik, Güvenirlik

Yazarlar

Bayram Çetin, Bahadır Bağcı, Adnan Kinay, Özlem İmrek

Amaç

Ölçeğin temel amacı, öğretmen yetiştirme programlarında yer alan "Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarım" dersine yönelik öğrenci tutumlarının güvenilir ve geçerli bir şekilde belirlenmesidir. Bu dersin içeriği ve sunuluş biçiminin öğrenciler üzerindeki duygusal ve bilişsel etkileşimlerini ölçmek, program geliştirme ve dersin verimliliğini artırma çabalarına önemli bir katkı sağlamaktadır.

Ölçek, eğitim bilimleri alanında çalışan araştırmacılara, öğrencilerin teknoloji entegrasyonuna ve materyal geliştirme süreçlerine olan bakış açıları için nicel verilerle analiz etme imkanı sunmaktadır.

Yapı

ÖTMTDYTÖ, dersin algılanan değerini ve öğrencilerin derse olan duygusal tepkilerini kapsayan çok boyutlu bir **tutum** yapısını ölçmektedir. Yapılan psikometrik analizler sonucunda ölçeğin üç temel alt boyuttan oluştuğu belirlenmiştir:

Yararlılık: Öğrencilerin derse mesleki gelişimleri ve gelecekteki öğretmenlik pratikleri açısından ne kadar faydalı bulduklarını ifade eder.

Hoşlanma: Öğrencilerin derse karşı duydukları ilgi, memnuniyet ve olumlu duygusal tepkilerini ifade eder.

Yads?ma (Reddetme): Öğrencilerin derse karşı duydukları olumsuz duygular, dersi gereksiz bulma veya dersten kaçınma eğilimlerini ifade eder.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliliği, Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullanılarak kapsamlı bir şekilde incelenmiştir. Bu analizler, ölçeğin teorik olarak öngörülen üç faktörlü yapısının istatistiksel olarak desteklenmiştir.

Geçerlik çalışmaları için kullanılan birinci çalışma grubu 358 kişiden oluşmaktadır. Literatürde faktör analizi için örneklem büyüklüğünün önemi vurgulanmaktadır; Crowley ve Lee (1992) 300 katılımcının iyi bir örneklem büyüklüğü olduğunu belirtirken, 358 kişilik bu grubun yapı geçerliliği çalışmaları için desteklemek için yeterli düzeyde olduğu kabul edilmiştir.

Güvenirlik

ÖTMTDYTÖ'nün güvenilirlik analizlerinde iç tutarlılık ve test-tekrar test yöntemleri kullanılmıştır. İç tutarlılık katsayıları (**Cronbach Alpha**) oldukça yüksek bulunmuştur. 358 kişilik çalışma grubundan elde edilen verilerle hesaplanan genel Cronbach Alpha katsayısı .94'tür. Alt boyutlar için katsayılar ise şöyledir: Yararlılık (.95), Hoşlanma (.87) ve Yads?ma (.78).

Test-tekrar test güvenilirliği, üç hafta arayla iki kez uygulama yapılarak incelenmiştir. İki uygulama arasındaki korelasyon katsayıları, ölçeğin tümü için .90, Yararlılık alt boyutu için .88, Hoşlanma alt boyutu için .80 ve Yads?ma alt boyutu için .76 olarak tespit edilmiştir. Literatürde (Nunnally & Bernstein, 1994; Pallant, 2005), genellikle .70 ve üzeri katsayılar güvenilir kabul edilirken, Raines-Eudy (2000) .50 üzerindeki katsayıların dahi kabul edilebilir olduğunu belirtmiştir. Bu sonuçlar, ÖTMTDYTÖ'nün hem iç tutarlılık hem de zamana bağlı kararlılık açısından yeterli düzeyde güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal temelini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen faktör analizi çalışmaları iki amaçla yürütülmüştür: Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA).

AFA, ölçek maddelerinin temel bileşenlerini keşfetmek ve faktör yapısının ortaya çıkarmak için kullanılmıştır. Ardından, elde edilen üç faktörlü yapının (Yararlılık, Hoşlanma, Yads?ma) teorik modele ne kadar uygun olduğunu test etmek amacıyla DFA uygulanmıştır. DFA sonuçları, modelin veri uyumunun kabul edilebilir düzeyde olduğunu göstererek, ölçeğin çok boyutlu yapısının istatistiksel olarak doğrulanmıştır.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geliştirme Ölçeği (Tutum Ölçeği)

Format: Likert Tipi (Derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemiştir, ancak tutum ölçeklerinde yaygın olarak 5'li veya 7'li Likert kullanılır.)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yükseköğretim Öğrencileri (Öğretmen Adayları)

Yaş Grubu: Üniversite öğrencisi yaş grubu (genellikle 18-25 yaş)

Popülasyon Detayları: Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları 358 kişilik bir öğrenci grubu üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) ölçeği.

Şinler, Ücret ve Test Yaşı

Test Yaşı: 2013

Sorumlu Yazar: Bayram Çetin

İletişim: bcetin27@gmail.com

Şinler ve Ücret: Ölçek geliştirme çalışması akademik yayın olarak erişime açılmıdır. Kullanım için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

Ölçeğin orijinal geliştirme çalışması ve dayandığı referanslar aşağıdadır:

Çetin, B., Bağcı, B., Kinay, A. ve Şimşek, Ö. (2013). Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarım Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(2), 697-713. Makaleye buradan ulaşılabilir: http://dx.doi.org/10.9761/JASSS_565

Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum*. Pegem Akademi.

Crowley, S. L., & Lee, J. W. (1992). Factor analysis: The appropriate number of subjects. *Journal*

of *Psychology*, 126(6), 681-689.

Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., & Hyun, H. H. (2012). *How to design and evaluate research in education*. McGraw-Hill.

Nunnally, J. C., & Bernstein, I. H. (1994). *Psychometric theory* (3rd ed.). McGraw-Hill.

Pallant, J. (2005). *SPSS survival manual: A step by step guide to data analysis using SPSS for Windows* (2nd ed.). Open University Press.

Raines-Eudy, R. (2000). Using structural equation modeling to test for differential item functioning. *Educational and Psychological Measurement*, 60(3), 341-351.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: [ogretim-teknolojileri-ve-materyal-tasarimi-dersine-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf](#)

Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarım Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, kaynak içerikte yer almadığı için bu bölümde sunulamamaktadır. Maddeler için lütfen yukarıda belirtilen akademik makaleye (Çetin et al., 2013) başvurunuz.